

05/14/09

Trong ngôn ngữ thông thường miền Nam Việt Nam trước tháng 10 1975, tiếng "ngữ y" nghĩa là "giỏi" ít thay có ai dùng tôi.

Cái gì không phải thiết, không phải "chánh cõng", không phải "có cõu chõng tõi tòa"... là ngôn ngữ ta gõi hoách tõi là "đòi giỏi", chõ không ai gõi là "đòi ngữ y" hõt. Ví dụ nhõ rõi u giỏi, thuõc giỏi, vú giỏi, bõc giỏi, v.v.

Bõi vì tôi ngữ hõi đó rõt... thõi!

Sau tháng 10 1975, tiếng "ngữ y" đã theo gót... dép râu (Xin lỗi! Chỗ này văn chõng nghe chõi lõ tai mõt chút, nhõng rõt... tõi chân. Không thể viết "theo gót giỏi" nhõ xõa nay thõng viết, vì đõi tõng lõ đây toàn mang dép râu cõi) quân nón cõi và quân mũ tai bèo vào Nam làm cách mõng...

Sau biến cõi, toàn dân miền Nam đõu phõi đi "hõc tõp" ba hôm. Chính trong ba hôm đó ngôn ngữ ta mõi nghe lõn đõu tiên tiếng "ngữ y". Và nghe... đòi y lõ tai!

Võ y là đõu hôm sõm mai, tiếng "ngữ y" đõõc nhét vào ngôn ngữ miền Nam mõt cách "ngang xõng", không cõn phõ thông đõu phiu! Mõi đõu nghe lõ hoõc, không hiõu ý nghĩa sâu đõm cõa nó. Cũng chõng có ai giỏi thích. Mà ví dụ có ai to gan lõn mõt đõt câu hõi thì cán bõ cũng chõ giỏi thích... ngang nhõ cua thõi!

Thành ra nhân dân miền Nam hiõu tiõng "ngữ y" mõt cách rõt... tõ do, và sõ dõng tiõng "ngữ y" rõt... rõng rãi (Đõõc "giỏi phóng", có khác!). Thôi thì cái gì cõa miền Nam cũng đõu biõn thành "ngữ y" ráo. Đõ phân biõt või "cách mõng"!.. Thủng ngữ y, võng ngữ y, con ngữ y, lính ngữ y, chánh quyõn ngữ y, cõi sõ ngữ y, xí nghiõp ngữ y, công nhân ngữ y, "hàm-bà-lõng" ngữ y... Và ngôn ngữ ta nghĩ mõt cách rõt đõn giõn, rõt thõt thõa: "Hõi thùy không có đóng con đõu ngôi sao đõ thì cõi xõp vào đõ ngữ y, là ăn chõc!".

Thõt ra, khi dán cái nhãn "ngữ y" lên miền Nam, "Đõng và Nhà Nõõc" muõn nhân dân "chõ yõu là nhân dân miền Bõc" hiõu theo đõnh nghĩa "ngữ y" là giỏi, "giỏi nhân giỏi nghĩa, giỏi đõo đõc, giỏi yêu nõõc thõng dân, "ngữ y" là đõõt cõa ngôn ngữ ta mà nói là cõa mình, là bõp, là láo, là phiõn loõn..."

Và sau, khi nh&an d&n c&a hai mi&n đ&u... m& m&t, ti&ng "ng&y" ít th&y d&ng t&i. Nh&ng b&y gi& th&m i ng& i đ&u nh&n ra ai m&i đ&ng l&a ng&y. L&p ng&y trang b& r&i xu&ng, nh&ng ng&y ngôn b& v&ch tr&n, th&i ch&n t&ng ng&y l&i ra r&t, đ&n ng& i m& c&ng ph&i th&y!

Vi&t dài dòng đ& ... "đ& thông t& t&ng" tr&c khi vào chuy&n.

Ông H là thi&u tá quân đ&i Vi&t Nam C&ng Hòa. Ông làm vi&c & T&ng Tham M&u.

Ông thu&c gia đ&nh trung l&u.. H&i 1945, cha và anh c&a ông đ&i kh&ng chi&n r&i đ&i lu&n ra B&c. T& đó, kh&ng đ& c tin t&c g&i h&t.

M& c&a ông là giáo viên ti&u h&c, xem vi&c d&y d& tr& con là m&t thi&n ch&c. Bà th&ng nh&c v&ng& i cha và ng& i anh v&ng m&t, nh&t là ng& i anh v&i nh&ng k& ni&m đ&p c&a th&i mà hai anh em c&n & chung v&i nhau: "Anh Hai c&a con th&ng con l&m. Đ& h&c v& là c&i tr&n r&i c&ng con ch&y c& b&ng c& b&ng quanh s&n v&a ch&y v&a h&r&n nh& ng&a l&am cho con c& i h&c h&c. M& con th&i hay nh&ng nh&o v&i anh Hai con, đ&i đ&u c&ng b&t n&o c&ng h&t. C&n k&i n&o con đ&i cái g&i kh&ng đ& c, con hay v&a kh&c v&a la đ& ba t&ng l&a anh Hai ch&c con, ba r&y &nh! T& i nghi&p! Nh&ng l&u th&y con s&p s&a l&am tr&n nh& v&y, anh Hai con th&ng đ&a đ&u bi&u con đ&nh n&o đ&i ch& đ&ng kh&c la, s& ba r&y!". R&i bà k&t lu&n: "T&nh t&nh n&o t&t l&m!".

Ông l&n l&en trong v&ng tay ng& i m&, đ& c giáo d&c b&ng t&nh th&ng, xem gia đ&nh l&a c&n b&n, l&y đ&o đ&c l&am ph&ng ch&m. V&a ông gi& m&i trong l&ng s& m&n m& "ng& i anh Hai l&u n&o c&ng vui l&ng em, lo l&ng cho em, b&o v& em".

M&i đ&n năm 1973, m&i đ& c tin qua m&t ng& i bà con r&ng cha m&t đ&i l&u và ng& i anh b&y gi& l&a t&ng c&a "ngo&i đ&o". Th&t l&a b&ng ho&ng. M& ông kh&c h&t n& c m&t. Th&t gian sau, bà nói: "M& ch& mong cho mau h&t gi&c, đ& anh em con v& s&ng b&n m& y&n vui nh& ng&y x&a. Ch&ng đ&, m& m&n nguy&n đ& theo ông theo bà....".

M& ông qua đ&i vào gi&a năm 1974, ch&a k&p th&y c&nh "h&t gi&c" ra l&am sao và ch&a k&p g&p đ&a con l&am t&ng...

Một hôm sau ngày 30 tháng 10 1975, ông tíng nhí ngíi bà con đáa líi nhính ông H. Xa cách đáa ba mìi nàm, nhíng hai anh em vòn nhín ra đòc nhau. Bởi vì hí giòng nhau nhí đòc. Sau mìt y giòy ngíi ngíng, hí x` vào ôm líy nhau sít ch`t. C`i hai đáa khòng còm đòc nòng mìt. Bà H và bòn đáa con "ba trai mìt g´i, đáa lín hít, hai đáa đòi híc và hai đáa trung híc còp hai" đòng nhín cònh hai anh em ôm nhau, còng bòi híi x`c đòng...

Sau đó là bòa còm gia đònh đáa hai anh em kò cho nhau nghe nhíng bòn thi&eum còa đòi mình, còa thèi cuòc. Ti&u p theo là ông tíng mang hòanh trang líi vòi gia đònh ông H, đáa có anh cò em.

Ông bà H có hai cái nhía. Cái mà ông bà đang vòi hai con híc trung híc, là lo`i vi-la líu cò sân lòt gòch và vòn còng hí cá trang tròi theo kiòu Nhèt. Nhía này do ông bà tò còt líy híi thèi các con còn nhí. Vò sau, ông đòc thuyèn chuyèn ra miòn Trung mìt thèi gian. Ông đòm hít gia đònh ra ngoài đò, đáa nhính cho Mò mìn. Nhí vòy, mìt năm sau, ông mua thêm mìt còn phò nhí cho hai đáa con trai lín lí, khi chúng nòo vòa vòđòi híc.

Sau khi đòi xem nhía, ông anh bòo:

- To thè thì là làm gíi cho hít? (Bòy giò ông anh nòi pha giòng Bòc ròt nhíu). Nguyèn còi buòng ngíi thòi còng chòa cò mòt hí bòn nòm ngíi đòy!

Hôm sau, ông H đòc ngíi anh khuyên:

- Chú làm cái vòn nhí thè này là phòi đòt. Đòo lèn đòi đòi tròng tròt khoai bòp cho còc chú còm mà ăn. Phòi biòt tòng gia chò!

Mòi đòu, ông híi phòt y. Nhíng, khi nhín sang hòng xòm thèy nhía nòo còng đòo còng xòi kò còdòi đòt híp tè nòm dòc theo chún tèng ròng phia ngoài đòng, ông nghĩ: "Mònh còng phòi làm nhí thi&eum hí, cho yèn thèn".

Vậy là cha con ông hè hối đập nát y cát y khát i, gã ch, bê-tông, hố cá... cho lòi đất rải trà a đập trống mì! Khu vự n Nhát Bến mà ông Bà H đã tay xây đập, bây giờ tan hoang lõi lõm giỗng nhát bãi đập.... xà bần. Nhà ông H bây giờ mồi thết sỏi mang nét cách mảng!

Ông anh "tên R" làm việc ở đâu, hối không bao giờ nói. Chỗ thay mồi sáng có xe cát cát quan đến rầm rộ, chỉ rõ đây là vịnh. Ông H, sau khi khai lý lõi ch ở tòa đô chánh, tối ngày nghe tin tức qua ra-đi-ô. Bà H không dám nói nỗi lòng trong bồ bịch lò ga. Bà sốt làm nhát vỷ nó... ngay quá đi, nên bà đứng ở hàng ba mảnh cát gã ch rải nát bỗng than cát bịch lá khô... Bà kê cát nhát mồi cái bàn tháp đập chén đũa mâm muối, còn nói niêu dao thết thì cát bịch nát lõng chõng dập i đập bên cái thau nhôm lõi nát đập dùng cho việc nát nát rã ráy.

Nhát lõi y tõi ng cao su trộn đây dùng tõi vịnh. Nhát dập thì cát tõi... cha nó ra sân. Bà H ngay chém hố m làm bồ bịch, chung khu thõi lõi a khói bay um tùm làm đôi khi bà nhát thõi thõi - bến mồi i mảnh năm vịnh trộn cát - hối i đập i quê vịnh bà ngoái, bà hay nhìn bà ngoái nát cát m nhát bà làm bây giờ. Chỉ khác là hối đó chia có cách mảng! Ông anh có vịnh hài lòng vịnh tác phong cát bà H, nên khen: "Cô thết là sốm giác ngay!".

Một hôm, đài phát thanh gởi các sĩ quan ngay đi trình diễn hặc tõp. Và nói rõ: "Đem theo tiễn ăn cho một tháng". Ông H lo lắng, hối i kiêm ông anh thì đập cát trộn lõi:

- Chú cát yên tâm đi hặc tõp. Anh bao đập m không sao hất.

Vậy là ông H hun vịnh con, xách ba-lô lên đập, còn đập:

- Ở nhà có bác Hai. Một con bảy cát n gì thì nhát bác, nghen.

Một tháng sau, không thấy ông vịnh, bà H hối i ông anh thì đập cát trộn an mồi cách rãt bình thõi:

- Cô yên tâm. Vài hôm là vịnh thôi!

Cứ thỉnh thoảng, vài hôm rảnh rỗi... dài dài... Bà H nóng lòng, chán đi ngủ mệt mỏi bà bỗn cưng là vui sướng, mệt i hay rãnh có thời chán ngán đã bỏ chán đi luôn ra ngoài Bờ c. Bà lau nhanh mệt, vui quây quanh vui mệt con, nói i đùi ông anh. Gắp ông, bà mệt mào:

- Hồi chán nhà tôi đi mệt rãi...

- Đi đâu mà mệt? Còn trung tâm tiệc cưới trong Nam chán phai biết xem đâu mà mệt? Đi học tiếp chán đi tù đâu mà cô sỏi.

- Nghe đồn trong trại khán lâm. Nhìn anh can thiệp cho nhà tôi vui. Dù gì anh cũng là tông và cha đã hy sinh vì cách mạng.

- Cách mạng không phải nhỉ nói không đâu cô! Không có chuyện móc ngoặc bè phái. Không có chuyện tật vặt nực nang. Luôn luôn xem sự có tình có lý. Chú ý cẩn thận tiếp tục là vui ngay thôi! Nói thế chán... đùi tôi xem có làm gì đùi c không.

Một hôm, ông anh hép các con ông Hồi i, khuyên:

- Ba các cháu là người. Cách mạng khoan hổng ghen đi học tiếp cẩn thận. Ba các cháu có sốm đùi c trả vui hay không là còn tùy thuộc vào thái độ học tiếp của ba các cháu. Và cũng tùy thuộc vào trình độ giác ngộ cách mạng của má các cháu và các cháu nữa.

- Vui, mình phải làm sao?

- Đừng thôi! Bác sốt giờ thiêu các cháu vào đùi thanh niên xung phong, nếu các cháu muốn giúp ba các cháu.

- Vô đùi đùi làm cái gì, thưa bác?

- Đó ph&c v&nhân dân theo kh&n năng c&a mình. Nh&u các cháu có tinh th&n ph&c v&nh cao, Nhà N&u;c s&l cho đ&nh m&t t&t trong vi&c c&u xét tr&nh h&p c&a ba các cháu.

Sau m&t lúc bàn tính, c&l b&n b&n đ&a đ&nh đ&ng ý.... xung phong.

B&n đ&a đ&nh c th&u nh&n nh&ng kh&ng c&ng chung m&t đ&n v&. Ph&n t&n ch&ng n&o ra, c&ô l&p t&ng đ&a m&t, đ&nh d&nh theo d&i k&im so&t, tr&nh m&m m&ng ph&n lo&n... Nhà N&u;c đ&i m&t n&u;c c&th&t cao!

Ch&ng n&o đ&nh c đ&a đ&i đ&ao đ&t đ&p n&n c&c v&ng kinh t& m&i hay đ&i đ&ao kinh l&am th&y l&i. Lâu lâu m&i v&nh th&m nh&a m&t vài hôm. Nh&ng kh&ng bao gi& c&ng v&nh m&t l&u. V&nh đ&a n&o v&nh c&ng xác x&nh h&c h&c, tay chân gh&nh gi&ng nh&nh b&nh đ&nh! Đ&a con gái tr&nh đ&y h&c n&m th&b&y d&nh c&m c&u qu&c gia âm nh&c, b&y gi&nh tay c&ng c&ng, kh&ng đ&nh n&i m&t bài t&m th&nh c&a h&i đó. Bà H nh&n các con mà đ&t ru&t. Cho n&nh m&i l&nh đ&a n&o v&, bà c&ng ch&y lo thu&c men v&nh n&u n&u ng&ng cho ăn u&ng t&m b&nh. Ch&nh c&ng anh l&à h&i lòng v&nh cho r&nh đ&nh l&à thành qu&t đ&p c&a lao đ&nh!

M&t hôm, ông anh b&nh o ng&nh i em d&nh:

- B&y gi&nh các cháu đ&nh có Nhà N&u;c lo. C&ô gi&nh l&am g&nh đ&n hai cái nh&a? Đây l&à l&u mà c&ô ph&nh ch&ng t&nh tr&nh đ&nh gi&nh ng&nh cách m&ng c&a mình b&nh cách hi&n cái nh&a n&o cho Nhà N&u;c đ&nh l&am c&nh quan ph&c v&nh nhân dân. Nh&nh v&nh, ch&y c&nh đ&nh c&nh v&nh s&m.

Sau vài phút suy nghĩ, bà H ch&y b&nh lòng cho Nhà N&u;c m&t n&nh th&nh.

- ! Thì cho m&t n&nh c&ng đ&nh c&nh, tôi nghĩ th&. Đ&nh tôi liên h&n v&nh c&nh đ&nh chí &nh xem sao.

V&nh l&à tu&n l&nh sau, bà d&n v&nh c&nh ph&nh nh&nh c&nh cách đó đ&nh m&t l&am ph&ut xe đ&p, nh&ng thu&c v&

một quan khác. Số chuyen h (nghĩa là d i ch , đ a ch) không g p khó khăn, nh o ông anh cách m ng (Trong thời này, muốn chuyen h ph i làm đ n xin phép n i mình s p d n đ n. Ph i "có lý do chính đáng" và điều này ph i đ c ch ng nh n b i chính quy n n i mình đang).

Khi đã đ c ch p thu n (có ký tên đóng d u) đ c s ph i vác đ n đó v trinh cho chính quy n n i đang đ ... xin phép đ c di chuyen. Khi đ c ch p thu n - ký tên đóng d u- mình m i đ c quy n d n đ i!

R c r i nh v y n l u c n o c g i i th ch r t "c o trinh đ ": "Đ ng kia c o cho anh v th t đ y t i m i cho anh ra. Ch t i cho anh ra m đ ng kia kh ng cho anh v th anh... đ i đ u?".

R nh v y, nh ng n hi u khi vác đ n đ n "đ ng kia" tr c, th b t ch i v d i n ien đ c gi i th ch cung r t "c o trinh đ " kh ng k m: "Anh ph i xin phép n i anh đang tr c r i m i đ n đ y sau. Anh c đ c cho đ i th t i m i nh n cho anh đ n. Ch b o t i nh n cho anh đ n, trong l u c anh ch a đ c cho đ i th t l m sao đ c? Ph i c đ i r i m i c đ n ch ! D hi u thoi!".

C l n qu n loanh quanh nh v y n l n vi c chuyen h th t l kh kh n.

Trong tr c ng h p chuyen t t nh sang t nh hay t vung sang vung th kh i n o, th t l "tr n ai gian kh !").

Ông t c ng c "đ ng vi en" m t s d ng ch tr trong c quan đ n ph d n nh à cho bà H. V à c o cho m n m t chi c xe cam-nhông-nét (c ng c a c quan) n l n vi c d n nh à c ng nhanh. Sau đ , ông anh cho bà ký tên t y quy n đ ông anh thay m t bà qu n l y cai nh à l n m à ông đang . B i v b y gi , bà đ chuyen h th m c n ien ông anh tr thành ch h l ng i nh à đ o, m à mu n s d ng cai nh à th ph i c s y quy n c a ch nh à.

M i l m ng y sau, bà H đ c bi t l nguy n c t ng tr t nh à c a bà đ a tr thành "t g o", c on ông anh th v n m t m i nh trên l u. Nghe n o bà t c ng c v o th m ch ng m t l n, đ m i l m h m r i tr v H N i. Kh ng hi u sao ông t c ng kh ng c đ a bà v l i th m c em d u. Cach m ng c kh c!

B ng d m t th i gian d i g n c n m , m t h m ôn g anh gh nh à th m bà H đ b o tin đ a t m ra tr i c i t o c a ng i em ngo i B c v ch v cho bà c ch t c xin d i th m nu i, đ c ng d i n c b c, xe c vv... v nh t l nh ng th c n thi t nh l ng kh qu n áo. Nghe nh v y, bà

H đã đoán ra ph&n nó đ&#i s&ng c&a ch&ng & ngoài đ&#i, n&en b&a r&t n&nh c m&t h&i:

- Sao tr&nh c đ&#y anh kh&ng n&oi r&õ đ&#i t&oi lo cho nh&a t&oi c&ó đ&#y đ&#i ph&n h&n kh&ng?
- Chuy&n Nh&a N&nh c, đ&#u n&oi ra đ&#nh c. C&ô ph&n hi&u nh& th& ch&
- C&ai g&i c&ng che đ&#y. C&ai g&i c&ng gi&u di&m. Nh&ng l&n h&i thi&n h& đ&#u bi&t h&t. B& anh t&nh thi&n h& đui sao?

Đ&n đ&#y b&ng nghe ti&ng bà hàng xóm la l&n: "Đi đ&#u đ&#i n&a? M&y b&a nay tao n&oi m&y k&e l&i dùm m&y ông Táo k&o m&y l&ng s&m xu&ng thì kh&ng c&on kh& g&i đ&#i n&u n&nh ng... m&y c& ăn r&i là xách đ&#t đ&#i h&!".

Gi&ng ng&nh i con trai: "B& má t&nh ng con đ&#i ch& i h&?".

Gi&ng bà hàng xóm: "Ch& đ&#i đ&#u mà ngày n&ao c&ng đ&#i, m&y n&oi tao nghe coi!". Gi&ng ng&nh i con, có v&nh h&nh di&n, n&oi r&i ra t&nh ti&ng: "Con-đ&#i-ph&n-c-v&nh-nh&n-d&n!".

Gi&ng bà hàng xóm, t&c t&i: "Ph&n v&nh nh&n d&n! Ph&n v&nh nh&n d&n! Con gái m& m&y c&ng l&nh&n d&n đ&#y n&è! M&y ph&n v&nh cho nó đ&#i! K&o kh&ng ch& i ch& n&u đ&#m l&nh đ&#u b&y gi&ng!".

Ng&nh m&t l&uc, l&i n&oi: "Cha... L&uc n&ay n&oi gi&ng c&ach m&ng qu& há! Ph&n mà! Con m& bu&n g&nh b&n b&ng n&ay h&m m&y n&am nay n&o k&m k&p m&y qu& mà! N&o nh&ét cho m&y ăn đ&#i m&y l&n! N&o ép m&y h&c đ&#i m&y kh&n! N&o ác ôn qu& ph&n h&óng? N&o ng&nh y qu& ph&n h&óng? N&o gi&nh&n gi&nh nghĩa qu& ph&n h&óng?"

Nghe đ&#n đ&#y, ông t&nh ng nh&n m&t:

- Ăn v&nh i n&oi! R&õ là kh&ng c& tr&nh đ&#!

R&i ông đ&#ng l&nh:

- Tôi ph&n i vào c&a quan. Bao gi&nh c&ô đ&#nh c phép đ&#i thăm nuôi, g&p ch&u l&y nh&nh b&a tôi nh&nh ch&u l&y lu&n v&nh tin vào s&nh s&nh su&t c&a Đ&ng và Nh&a N&nh c. Ta kh&ac ng&nh y l&y ch&u x&nh s&nh có t&nh c& lý

và lúc nào cũng khoan h&ng đ&i v& i nh&ng ng&nh i bi&t quay v& i nh&n d&n.

Bà H làm thinh, nh&ng nh&n ng&nh i anh ch&ng ch& có n&a con m&t!

Lúc đó, nghe ti&ng th&ng con trai nh&a hàng xóm: "R&i đó! Con k&e l&i m&y ông Táo r&i đó!".

Gi&ng bà m&, v&n c&n h&m h&c: "D& h&n! Có bao nhiêu đó mà cũng ph&i đ&i tao nh&c n&m l&n b&y l&nh! Thôi! M&y đ&i ph&c v& nh&n d&n c&a m&y, đ&i. Chi&u, v&ac m&y, con m&y này n&u c&m cho mà ăn".

Tá ngày d&n v& đ&y, bà H đ&i làm & t& h&p may th&u g&n đó. C&ng ph&i đ&i làm nh& thi&n h& đ&ng b& đ& ý theo d&i, ch& th&t ra bà ch&a đ&n n&i t&ng thi&u nh& đ& c&t gi& n& trang trong nh&a thay v& i & ng&n h&ng. B&y gi&, l&u l&u bà b&n m&t vài ch& ...

Bà hàng xóm (tên là bà Năm) có cái s&p cháo lòng & đ&u ng&o. Sáng nào, bà cũng đ&i b& theo th&ng con trai đ&p xe ba bánh ch& th&ng tô d&a mu&ng đ&a, th&ng lòng d&i gia v&, n&i cháo l&n b&ng nh&m, l&u h&i và m&y can nh&a đ&ng n&nh c& r&a chén... ra cây tr&ng cá n&m trên l&nh Phan Đ&ng L&u (t&c là đ&nh Chi L&ng h&i tr&ng).

& đ&y, có cái s&p g& d&ng đ&ng và b&n n&m cái gh& g& nh& đ&nh... xi&ng vào g&c c&y tr&ng cá. Hai m& con m&y mang khóa, h& cái s&p r&i k&e ngay ng&n d&nh t&n c&y. Xong, th&ng con v& nh&a l&y xe đ&p, đ&p đ&i "ph&c v& nh&n d&n" cho t&i t&i. Thành ra, đ&n tr&a khi b&n h&t n&i cháo - bà ch&a b&n có bu&i sáng - bà th&u x&p d&n d&p m&t m&nh &n, r&i đ&y xe ba bánh ch& đ& ngh& v& nh&a (Bà kh&ng đ&p v& kh&ng bi&t đ&i xe đ&p!).

C& vài b&a, bà l&i mang bi&u bà H m&t t& cháo lòng. Bà bi&t bà H là v& thi&u tá qu&c gia và ch&ng đ&i h&c t&p n&nh bà hay t&i lui thăm vi&ng đ& an &i. Bà H th&t c&m đ&ng. Có hôm bà nh&c ch&ng:

- Bà Năm c&n th&n. Có th& t&i nó theo d&i..

- &i... Cái l&u c& h&n đó tôi đ&u có s&, c& Hai. H&i t&i nó m&i v&, b&t m&nh l&am t& "b&o c&ng b&o t&i". Tôi ph&t gh&t n&nh khai là tôi t&i l&i đ&y đ&u b&i v& g&n hai ch&c n&m nay tôi b&n cháo lòng cho ng&y ăn ch& kh&ng cho cách m&ng &n! V&y mà có th&y th&ng nào đ&ng t&i tôi đ&u, c& Hai!

- Coi v&y ch& cũng nên coi ch&ng, bà Năm à! Nh&t là khi bà r&y la th&ng nh&, nói đ&ng ch&m t&i h& quá, không nên.

- T&i nó đã coi mình là ng&y thì c& thí m&ng cùi ch&i cho s&ng mi&ng. T&i v&y gì mà n&n thinh? Há?

Nói xong, bà Năm nh&ch mép c& i, làm nh& bà đang thách đ&c cách m&ng v&y!

Khi bà H đ&c gi&y phép đi thăm nuôi ch&ng, bà báo tin cho bà Năm và nh& bà Năm coi ch&ng nhà giùm. Bà Năm m&ng r&, làm nh& ông H là ng&i nh&a:

- D& hôn! T&i bây gi& m&i cho con ng&i ta đi thăm nuôi. Quân ác ôn! Đ&c r&i, cô Hai c& yên tâm, tôi gi& nh&a cho. Mà ch&ng nào cô Hai đ&nh đ&?

- Ch&c m&i hôm n&a, bà Năm à. Đ& có thì gi& lo cho đ&y đ&. Ch& g&p rút quá thì quên tr&c quên sau...

- Cô Hai nói ph&i đó. Đi ra t&i ngoài B&c ch& b& g&n g&i gì hay sao?

Ng&ng m&t chút, bà Năm c&m tay bà H l&c nh&:

- C&n gì thì c& nói nghe cô Hai, đ&ng ng&i. Mình v&i nhau mà...

Bà H xúc đ&ng, lí-nhí "cám &n" mà n& i c m&t ch&y quanh.

L& quá! Ch& có m&y ti&ng "mình v&i nhau" mà sao nghe &m cúng vô cùng. Nh&t là trong hoàn c&nh này, trong giai đo&n này. "Mình v&i nhau" là s& nh&n di&n c&a nh&ng ng&i cùng đ&ng v&i m&t ph&a. "Mình v&i nhau" nói lên s& c&m thông c&a nh&ng ng&i cùng c&nh ng&, c&n n& i ng t&a vào nhau, nâng đ& nhau đ& sinh t&n. "Mình v&i nhau" là tình ng&i không d& bi&t giai c&p. Cho

nên, khi m  r ng vòng tay, bà Năm ch『o lòng ch  c n nói có m y ti ng đó th i là quá đ y, quá đ  ...

Hai hôm tr c ngày bà H kh n gói đi thăm ch ng, bà Năm qua nh  đ a m t lon ghi-g  d c ràng ch ng ch t b ng dây thun:

- Cô Hai cho tôi g i  ng lon th t ch  b ng. Tôi l m c  h i m n đ  ăn cho l u. Tôi  m ch t v  ràng k , c o Hai đ ng lo đ ng xa n  s t s . C  cho tôi g i l i thăm ông, nghen.

B  H "c m  n"m  c m t ng nh  bà Năm l  ng i trong quy n thu c!

Trong khi d i ra c a, bà Năm c n quay lại nói:

- C o Hai d i yên tâm. T i nh  c a c o c  v  ch i th i t i lo c m n c cho h t. C  nh  vi t t  ch  đ  l i cho t i n  bi t, nghen!

B  H g t g t đ u, nh n theo m  th y bà b n ch o lòng đó c n cao c  g p m y m i l n ng i anh ch ng làm t ng của cách m ng!

Đi thăm ch ng v , bà H nh  gi  d i n m b y tuổi. M t b  s ng h p, tóc tai r i b i, m t m i h c h c. Bà Năm nh n b  H, đ ng lòng ch y n c m t. Ng i xu ng b n b  H, bà Năm h i:

- Sao, c o Hai? Kh  l m ph i kh ng?

B  H m u m o kh c, ch  g t g t đ u ch  kh ng n i đ c m t l i.. Bà Năm nh ch l i g n, cho ng t y ôm vai b  H, ch i đ ng:

- M  bà n ! Qu n  c ôn!

B  H b ng quay sang  m ch m l y b  N m, kh c n c n . V a kh c v a c  g ng n i, c u n i d t ra t ng khác:

-  nh...  m.... d n n i... t i... nh n...  nh... kh ng ra...

D n đ y, b  N m c m d ng ngh n l i. B  ch  c n bi t vu t vu t l ng b  H, gi ng nh  b  đang d  v  ng i em g i.

H m sau, b  H d i n n l  c m c i th   ng H vi t cho ng i anh d  g i g m v  con, d i b  v  c i vi-la c a b    qu n k  b n. B  c  t nh d i b , v  b  ngh i d n ch ng. D i v i nh ng gian kh  c c mô ch ng b  d  cháu d ng t  b o n i n m này - theo l i k  l i c a  ng H - th  s  d i b  c a b  kh ng th m th a vào đ u h t. Nh ng, khi b  d i b , b  t ng ch ng nh  b  đang chia x  m t ph n n o nh ng kh  dịch c a ch ng, ng i t  c i t o.

Vi-la c a b , b y gi  th y kh c tr c. T ng r o đ x y l n cao. C ng song s t d c g n th m l i s t   vuông. Nh n vào trong kh ng c n t  g o, m  s n th  d c tr ng xi-măng l t g ch kh a s ch s .

Th y c o b ng ng i, b  H b m chu ng. C  gi ng đ n b  h i v ng ra, gi ng B c:

- Ai d y?

- D  ... t i.

M t b  c  tuổi b  H b c ra h t h m:

- Chỗ muộn giờ?

- Tôi... Tôi muốn tìm ông R. Nhà tôi có viết cho Ông cái thư...

- Ông chí R à? Ông chí ấy đã pharc viên lâu rồi. Ông chí bán nhà cho chúng tôi, xong, dồn hết vào thành phố. Thế... chỗ là gì của ông chí ấy?

Bà H choáng váng mà mỉm cười, chỗ còn kíp tóm ngón i vào trán cõng đón khói quanh xung quanh. Tuy nhiên, bà vẫn nghe tiếng mình nói:

- Dạ... Tôi... À... Không!

Rồi câm luôn. Thế y bên ngoài làm thinh, bà ngồi i Bé c bỗ đi vào trong, những vỗn nói với ra:

- Ông chí R hiện ở đâu, tôi cũng không biết. Thôi, chỗ vỗn đi!

Phải mất lúc lâu sau, bà H mới hoàn hồn. Bà đứng thóng nhòn vào trong. Bà bỗng thấy bà đã biến thành một người khác. Một người cõng rỗn hồn, lì lợm hồn. Một người sờ dám nhìn thóng vào mặt kinh ngạc mà chỉ i nhau bà Năm cháo lòng. Ví dụ có người anh chàng đong trốn mệt bãy giờ, bà sờ xáng cho anh ta một bỗt tai – điều mà trốn đây bà chàng bao giờ dám làm dám nghĩ!

Bà H vỗn đong thóng, nhòn vào trong. Mệt mõi, ráo hoa nh. Môi mím chót. Tay bà vò nát cái thõa cõa chàng viết. Bà vò nó mà bà không hay! Bà chỉ cõi mõi thõy mệt sờ cảm thù đang dâng lên làm bà trốn trốn. Bà nghe buôn nôn!

Phải rồi! Bà muốn nôn mõi a lên nhõng giõi đõi gian manh mà bỗn chúng nó thóng nào cũng có sõn trong đõi. Bà muốn nôn mõi a lên nhõng lõi lõi giõi nhân giõi nghĩa mà bỗn chúng nó thóng nào cũng có sõn trên đõi môi chót lõi.

Bà mu&ngrave;n nòn máa lèn nhòng thè đòo n xòo quy&tacut; t dòng c ng&y trang bíi nhòng chi&eum; bài yêu nòng thèng dòn, cò nghĩa cò tình... mà bòn chòng nòo còng sòn sòng hònh đòng. Bà mu&ngrave;n... Bà mu&ngrave;n...

Bà H liúng còai thè nhòau nòt xuúng đòt, phun nòng miúng nghe còai phòt mòt còach khinh bò, ròi còui lòm còai nòn lòa bò ròi khi nòy đòi lèn đòu, đòi thèng.

Mòy nòm sau, òng H vòn "còn đòng còi tòo", bà H làu làu vòn lòn lòi đòi thèm nuòi chèng, hai thèng con lòn vòng tòbiún ròi đònh cò Úc, đòa con gòi lòy chèng đònh cò Minh Hòi, thèng con út còp vòi con bòn còng xòm mò quòn cò phòt vòa hè cònh hòng chòo còa bò Nòm. Còn bò Nòm vòn bòn chòo lòng, làu làu vòn chòi thèng con mà giúng nhò bà chòi Nhòa Nòng...